

SIMPOZION NAȚIONAL

SIMPOZIONUL NAȚIONAL CONSTANTIN NOICA, EDIȚIA A II-A „BUCURIILE SIMPLE”

DRAGOȘ POPESCU

(Arad, 9-10 septembrie 2010)

Cea de-a doua ediție a Simpozionului Național Constantin Noica – manifestare științifică anuală inaugurată în 2009, la centenarul marelui filosof – s-a desfășurat, anul acesta, la Arad. Patronat de Academia Română, în colaborare cu Universitatea de Vest din Timișoara și Consiliul Județean Arad, evenimentul științific și cultural a reunit membri ai Academiei Române, cercetători de la Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru” al Academiei, profesori de la Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, Universitatea Politehnică din București, precum și un public numeros, interesat să asculte comunicările susținute cu această ocazie și să participe la discuții.

Lucrările Simpozionului au avut loc în sala de ședințe a Consiliului Județean Arad. După deschiderea lucrărilor, cu evocarea personalității marelui filosof, în dimineața zilei de 9 septembrie, au fost prezentate trei comunicări. Acad. Alexandru Surdu a susținut comunicarea intitulată *Bucuriile simple și cele șapte păcate*, care a avut ca punct de plecare prima carte publicată de Noica, în 1934, *Mathesis sau bucuriile simple*, tema întregului Simpozion. „Bucuriile sunt legate de stări organice, de plăceri ale simțurilor. Bucuria însă, oricât de simplă ar fi, nu se confundă cu plăcerea. Plăcerea ține de animalitate, bucuria de umanitate”, a arătat Alexandru Surdu. Bucuriile simple reprezintă mai mult decât bucuriile; persistența lor, manifestată sub forma mulțumirii sufletești, susține creativitatea filosofică, științifică, artistică, chiar în absența plăcerii. Bucuriile simple sunt stări de spirit, nu au nevoie să fie stimulate prin simțuri. Ba, chiar, nevoia stimulentei poate compromite aceste stări de spirit, transformându-le în păcate.

Comunicarea lui Teodor Dima, membru corespondent al Academiei Române, cu titlul *Synaletismul empatiei* a avut ca temă *logica hermeneutică* jalonată de Constantin Noica, al cărei postulat este că *întregul este în parte* sau că *individul intră în intimitate cu forme de generalitate*. Argumentarea comunicării susține ideea autorului, după care empatia este o aplicare semnificativă a rostirii integrante din logica lui Hermes. Ea poate fi clasificată logic fără a se folosi criterii alethice și analize strict științifice. Vorbitorul a încheiat arătând că „empatia

(intropatia), fiind o rostire integrantă, arată că individualul este o unitate care tinde să preia asupra sa pluralitatea, sau vastitatea mediului exterior și/sau interior – *insul exemplar este model pentru lume*. Acest raport explică posibilitatea valorilor care se distribuie fără să se împartă: viața, rațiunea, adevărul și orice valoare care se distribuie fără să se împartă. Logica și axiologia găzduiesc prin excelență acest raport dintre individual și general”.

Cea de-a treia comunicare a dimineții, *Noica, despre Ființă în cultura românească*, prezentată de Marin Aiftincă, a fost urmată de o pauză de cafea, după care lucrările Simpozionului au continuat cu alte patru comunicări.

Marin Diaconu, conf. univ. dr. la Universitatea Politehnică din București și editor al publicisticii lui Constantin Noica, a prezentat, după scurta pauză, comunicarea intitulată *Constantin Noica, publicist*. Întinsă pe un interval de 60 de ani (decembrie 1927-decembrie 1987), cu o întrerupere de aproape două decenii (1948-1965), publicistica lui Noica este adunată deocamdată între copertile a patru volume, care reunesc scrieri din intervalul 1927-1947 (cu excepția intervalului 1937-1944, adunate, dar netipărite).

În continuare, Florea Lucaci, prof. univ. dr. la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, a susținut comunicarea *Bucuriile simple sau asumarea unei gândiri hermeneutice*.

Mona Mamulea, prin comunicarea *Diavolul de pe răzoare. Noica și ideea de graniță* și Marius Dobre, prin *Constantin Noica despre Europa și comunism în fața provocării lui Emil Cioran* au încheiat lucrările Simpozionului din prima parte a zilei de 9 septembrie.

În după-amiaza primei zile a Simpozionului Național Constantin Noica, patru cercetători de la Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru” al Academiei Române și-au expus rezultatele investigațiilor proprii asupra operei filosofului: Claudiu Baci, cu comunicarea *Fenomenologia spiritului în interpretarea lui Constantin Noica*; Dragoș Popescu, care a prezentat *Filosofia lui Descartes în interpretarea lui Constantin Noica*; Ștefan-Dominic Georgescu, care a susținut comunicarea *Ideea deducției categoriilor la Hegel și Noica* și Ovidiu Grama, autorul comunicării *Pământul și cerul sau Despre local și universal*.

Cea de-a doua zi a Simpozionului Național Constantin Noica, Ediția a II-a „Bucuriile simple” a fost deschisă de Ioan Biriș, prof. univ. dr. la Universitatea de Vest din Timișoara, care a vorbit despre *Constantin Noica și metoda matematică*. Pornind de la căutarea unui răspuns la întrebarea dacă Noica a urmărit să întemeieze un sistem filosofic, Ioan Biriș constata că, încă din lucrarea de debut, tânărul filosof este preocupat de deschiderea unor probleme pe care le va dezvolta în lucrările viitoare. Între acestea, metodologia matematică ocupă locul central. Influența kantiană este vizibilă, ideile centrale din *Mathesis sau bucuriile simple* fiind modelate sub aceasta.

Prof. univ. dr. Mircea Lăzărescu de la Universitatea de Vest din Timișoara a susținut apoi comunicarea *Ontologia lui Noica, tradiția neoplatonică și cognitivismul actual*. Tot de la Universitatea de Vest este și autorul următoarei comuni-

cări: conf. univ. dr. Gheorghe Clitan a tratat în cadrul lucrărilor Simpozionului despre *Presupozițiile și moartea prin spirit geometric a metafizicii*.

Ultimele trei comunicări din prima parte a zilei au fost susținute de: Maria Sinaci, lect. univ. dr. la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad (*Mathesis – pledoarie pentru simplificarea vieții*); Mihai Popa, cercetător la Institutul de Filosofie și Psihologie „Constantin Rădulescu-Motru” al Academiei Române (*Timp și creație în „Mathesis sau bucuriile simple”*) și Cătălin Bobb, care a susținut comunicarea cu titlul *Noica despre interpretare sau verbul ce pune în acțiune gândirea*.

Ca și la sfârșitul primei zile a lucrărilor Simpozionului, discuțiile pe marginea comunicărilor susținute s-au prelungit. Publicul care a luat parte la lucrări a adresat întrebări unora dintre vorbitori, suita expunerilor încheindu-se în dialog.

În seara zilei de 10 septembrie, în cadrul Recepției oficiale oferite de Consiliul Județean Arad și Centrul Cultural Județean, constatându-se că, prin valoarea comunicărilor susținute, dar și prin atmosfera destinsă, de colaborare și prietenie, în care s-a desfășurat evenimentul, acesta poate fi considerat un succes, lucrările Simpozionului Național Constantin Noica pe anul 2010 au fost închise. Ca și ediția de anul trecut, de la Brașov, cea de anul acesta a contribuit la creșterea interesului pentru opera filosofică cea mai importantă apărută pe pământ românesc și la o mai bună cunoaștere a acesteia.